

Idea jako „ryzí nepředmět“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2006](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2006](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 20. 6. 2006
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 20. 6. 2006

Idea jako „ryzí nepředmět“

Předpokládáme-li (ovšem jen provizorně a pouze per analogiam), že tzv. „svět nepředmětností“ je také strukturován, i když nutně zcela odlišným způsobem než „svět předmětností“, kde se však „ryzí předmětností“ také vůbec nevyskytují, nýbrž jen „pravé události“ a „nepravé události“, musíme připustit, že je přinejmenším principiálně možný myšlenkový „přístup“ resp. myšlenkové „uchopení“ ryzích nepředmětností, neuvažovaných ovšem v žádném případě jako nějaké samostatné, byť nepředmětné „skutečnosti“ (které ovšem nejsou výsledkem „skutku“, nýbrž jeho předpokladem, či přesněji: které musí být předpokládány jako „nepředmětné něco“, co ke skutkům vede, co je jakoby „vyvolává“ svým „oslovením“). A když takto – alespoň zčásti – dokážeme „vyčistit“ svou myšlenku „idejí“ a zbavit ji tak každého nánosu či prastarého reliktu oné tendence k zpředměťňování, můžeme dokonce užít i starého způsobu mluvy, kdy byla řeč o „životě v ideji“ (tak jako můžeme mluvit o „životě v pravdě“ či přesněji „v Pravdě“; každý „subjekt“ ostatně vždycky žije „v nepředmětnosti“ a je v ní „zakotven“). Pravda sama, která „je“ ryzí nepředmětností, „přichází“ jako „výzva“, aby oslovila nějaký konkrétní subjekt a jeho prostřednictvím další podobné subjekty (neboť rozhodující je v takových případech právě onen individuální, adresný způsob „přicházení“, který se teprve poté, co byl registrován a co na něj bylo – akcí, výkonem – reagováno, může stát jakoby krystalizačním centrem či vzorem napodobení pro další subjekty, které buď nebyly tak vnímavé, ale spíše pro takové, které sice vnímavé možná i byly a jsou, ale nebyly osloveny, nedostalo se jim oné přichodí „výzvy“, na kterou by samy pak mohly odpovědět. – Pokud bychom takto mohli „ideu“ pochopit (myšlenkově „uchopit“ – tedy jen po jisté stránce, protože k nejvlastnějšímu rysu takové „nepředmětné skutečnosti“ resp. „ryzí nepředmětnosti“ náleží, že je důvěrně spjata s jinými takovými či podobnými „ryzími nepředmětnostmi“, takže je nějak odlišitelná, ale rozhodně neoddělitelná), bylo by to z evidentních důvodů možné vždycky jen a výhradně v těsné souvislosti s určitými subjekty (s určitým subjektem jako prvním a s určitými dalšími jako druhými) – což právě znamená vyhovět povaze oné „ne-předmětnosti“. Nepředmětnost tedy je vždy spjata se subjektem, který touto nepředmětností byl osloven jako výzvou a nějak na ni reagoval. Pozoruhodným rysem tohoto vztahu je okolnost, že oné oslovující „ideji“ můžeme „porozumět“ i v takovém případě, kdy byla zaslechnuta nedokonale a kdy na ni nebylo ani dost přiměřeným způsobem reagováno, což nám dovoluje při vši záslužnosti oné (byť nedokonalé) reakce se od ní uznale, ale kriticky distancovat a pokusit se na ni reagovat lépe. Bytostným předpokladem takového „porozumění“ je ovšem vlastní „angažovanost“, tj. oslovenost, zasaženost rozumějícího subjektu, zatímco odmítnutí oné výzvy (nebo také její nepochopení) je překážkou nepřekročitelnou.

(Písek, 060620-2.)